

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Medicina

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

O sapientia! quanta arte medendi in vino & oleo animae meae sanitatem restituas, fortiter iuavis, & fortiter fortis, fortis pro me, & suavis mihi, super Cant.

Vnde irrepit morbus, inde remedium intret, & per eadem sequatur vestigia, vana mortem, tenebras lux, venenum serpens, antidotum veritas, & fana oculum, qui turbatus est: vt serenus videat, quem turbatus non potest, auris prima mortis ianua, prima aperitur & vitæ ibid.

Spirituali medico spirituale offerat mercedem: nam omnes medici pecunias, iste autem solus oratione placatur. Chrysof. in Matth. 8.

Nomen medicinae à modo ac temperamento impositum existimatur, vt non statim, sed paulatim adhibeatur, nam in multo contristatur natura, naturaliter autem gaudet. Vnde & qui pigmenta & antidota assidue biberint, vexantur: immoderatio enim omnino salutem, sed periculum affert. Isid. l. 4. Etymol.

Frequenter si quid ex quadam confidentia, quam agrotus inde concipit, natura iam deficiens conulescit, ibid.

Mos medicinae est, vt aliquando similibus, aliquando contrariis curet, calidis frigida, frigidis calida curare conlucit. Veniens ergo ad nos desuper medicus noster: tenusque nos inueniens languoribus pressos, quiddam nobis simile, & quiddam nobis contrarium appofuit. Ad homines quippe homo venit, sed ad peccatores iustus: concordauit nobiscum in veritate nature: sed discortauit; vel discrepauit à nobis in rigore iustitiae. Greg. lib. 24.

Sicut in arte medicinae calida frigidis frigida calidis curantur: ita Dominus noster contraria oppofuit medicamenta peccatis; vt lubricis continentiam, tenacibus largitatem, iracundis mansuetudinem, elatis præcipiet humilitatem: vdem de hom. de vno Mar. 17.

Medicus agroti confitentiam suam infirmitatem, medicinam negare non debet: persuadear animæ, in qua mala se præcipit, & ideo, vt ex difficultate sanationis magis libi caueat: quod enim facile sanatur, non multum cauetur, Ansel. super Psal. 5.

Delicata nimis medicina est, prius aliquid quam vulnerari, membrum non percussum plangere, & noadum suscepto ictu admouere manum, fouere vnguento, vbi non dolet, emplastrum adhibere, vbi caesura non est. Bernard. in Apologerico.

SENTENTIAE POETICAE.

Euripides in Bellerophonte.

Πῶς τῆν νόσον τῆν κατὰ τοὺς ἄλλους, ἔχεις ἰδίῳ ἄλλοιο δ' αὖτε, μὴ πῶς τὰ κατὰ τὴν φύσιν ἄλλοιο Διδοῦναι τὰ νόσον τῆν νόσον ἄλλοιο.

Ad morbi naturam medicum quoque oportet Respicientem mederi, non imperat a pharmacia Exhibendo, nisi morbo conueniant.

Petianus Faustinus Poeta de Medicina sic scribit:

Artem aliam Deus est veram naturam referriis Instituere sacram, qua languide corpora morbo Eriperent quodis propria reditur a saluti:

Hac tibi si placeat placet ars, qua digna polito Ingenio sapit, quacumque humana sapit rurs.

Omnia apert a tibi, quicquid medicina recondis, Inrima naturae, vel rerum pondera noris,

Hippocrates suas, Machaone maior:

Quas et Phyllirides, vel quas Epidaurius herbas Noueris, et quicquid praesagus acur Apollo:

Sed salus orbis, sit tibi ducere ab Orco Extinctos homines, iterumq, animare sepultos:

Nomen opes, famam cumules: hac arte peruenies, Sed quoniam dulcor de vertice prodit eodem,

A quo amarities, series quam longa malor um Mixta volupratis parua est, incommoda multa Sunt subeunda tibi, subeunda mille labores,

Voluendi astiduo libri, semperq, studendum, Qua noceant agris, vel que sibi puula profut:

Dum pacis ventrem, dum mitia Cina resugis, Dum gratius sopor est, dum molliter ipse quiescis,

Nuntius ecce fores pulsat, medicumq, requiris, Accelere iubet, laetam propere venire,

Rampitur agrotus, iacet, Sexat a dolore Membra a thoro, moritur, surgendum nocte dieq,

Tangendi pulsus, aut olfacienda met nulla est, Suntq, paranda cito antidota, et cataplasma mille,

Pharmaca pyrasces, fomenta, enchrists, malagma, Tarunda emplastrum, strigmenta, axauleta, trochisciti,

Nunc curanda phthisis, causam nunc chemitritis, Nunc stapor, aut spasmos, myrmetia, pustula, plegmon,

Pappula, confille, vel phor a epyrtides, Antram, Formina, vel rames, vel synopsis, enterocoele,

Nausea, pituita, et menti agria, algeria, synanchis: Feceris et postquam quicquid iubet ipsa medendi

Norma, nisi valeat subitog, reuixerit ager, Murmurat inspicens sulcus, linguaq, loquaci

Et loquitur de te consilia talia, aliis autem Hec mihi! quam sultum est medicorum esse. Quam sepe hos videmus morbo laborare male. Pallere, esidare, vultusq, referre cadaveri. Nec sibi met proprias, alij, prodesse nec artes. Quare nulla suis succi adhibenda fides est. Quum raro proficiat, lat atq, abstrusa sub his vult. Adde, quod est granius, verari semper oportet Inter funestos, inter contagia morbi: Solari afflictos, semperq, leuare dolores. Nec nasum crispare licet simulante cachinnis, Si quandoq, iuris vitiatu sensibus ager, Hic labor, hoc studium, quidnam nisi fabula vani Verinus.

Impediunt certam medicamina crebra salatem Non plures medici, sed satius vnus erit. Numquam (crede mihi) a morbo carabitur ager, Si multus medicus creditur vna febris.

Ouidius. Non eadem ratio, sentire, et demere morbos, Sensus iners cunctis, tollit arte malum.

Eripit inter domum, modo dat medicina salatem. Publ. Mim.

Mala est medicina, vbi aliquid natura perdit. Quid Metam. lib. 1. fab. 6.

Sed immedicabile vulnus. Ense recidendum est, non pari flicter a trahatur. Quid de Ponto lib. 3. eleg. 4.

Ad medicam dubius confugit ager opem. Idem de Ponto lib. 3. eleg. 7.

Curando fieri quaedam maior a videmus. Vulnera, quae melius non terzisse fuit. Iuuen. Satyr. 13.

Curentur a vbi medicis maioribus ager. Hom. lib. 11. liad.

Latetis, q, ac vnaq, modum, vnaq, modum. Tunc tunc, vnaq, modum, vnaq, modum.

Vir medicus enim aliorum instat multorum est. In excedendis rebus, et benigna pharmacia insperet. Eobanus sic venit.

Vir medicus siquidem multos virtutibus vnus Praeaelet ante alios multos, seu tela sagaci Corporibus defixa manu trahit, intima scrutatur. Mirus seu doctus miscet medicamina dextra.

Euripides. Medicus agroti diuisum tempus producent. Melius ira medetur, quam scorpium scinet.

Mimernus contra medicos. Sicuti medici silent dicere, Lenet affectus multo maiores esse, et graues plura quam timendum sit, ex aggerant, despoit vti.

Philemon. Ad agrotum vnaq, modum, vnaq, modum. Egit, vnaq, modum, vnaq, modum.

Homini facile est, alij con salere, Ipsum vero praesare diffisillo rei est. Idem.

Quod in medicis apparere videt. Qui de conuentia apud agrotos per quam bene Omnes loquuntur, deinde vbi morbo afflicti sunt, Ipsos facientes. Videre est, qua pridem prohibebat.

Ally: tam est agrotus et speculator similes sunt. Non eiusdem est scilicet dolere posse, et con empy. Nam neq, medicus vllus si diligenter circam sp. Amicos suos bene valere cupit.

Neg, miles ciuitatem sine malo aliquo videre. Philemon Iunior.

Tis isis vnaq, modum, vnaq, modum. An ac iustis, vnaq, modum, vnaq, modum.

Mors d' iustis, vnaq, modum, vnaq, modum. Egit, vnaq, modum, vnaq, modum.

Quisnam hic est, medicus. O quam male habet. Quis medicus, si nemo male habuerit!

Soli medico et aduocato Occidere impune.

Ouid. l. 1. de Ponto ad Rufin. Non est in medico semper releuetur, et ager: Interdum doctus plus ualeat arte malum.

Adferat ipse licet sacris Epidaurius herbas, Sanabit nulla vulnera cordis ope.

Tollere nodis, an nescit medicine podagrae, Nec formidari anxillatur agrot.

Cur a quoq, interdum nulla medicabilis arte: Aut si sit, longa est attendanda mora.

PC

POLY

nem sonat, & oculi pupillam. Lust igitur ex ambiguo Diogenes. Laert. lib. 6.

Nicoles, quum malus quidam medicus diceret, se magnam habere potestatem: Quidni inquit, ista dicere liceat, qui tam multos impune sustuleris? Max. ser. 10.

Anonym. Sapiens quidam, cum imperitus medicus ei dixisset, Senex factus es? respondit. Bene quidem, & satis feliciter: medico enim non vltus sum. Ant. in Meliss. part. 1. ser. 56.

Arist. Cum morbo teneretur Aristoteles & medicus ei preceptum quoddam iniungeret: Ne inquit, me cures, vel vr bubulum, vel vr fossorem, sed prius causam edisere, sic enim facili persuasione me morigerum reddideris. Docens, his nihil sine causa temereque proferendum esse. Elisan. lib. 9. de Sar. hist.

Pausanias. Medicus quidam inuisebat Pausaniam, dicebatque Nihil habes mali: Non enim, inquit, te medico vtor. Hoc ipsum quod nihil habeat mali, adeo non acceptum ferebat medicis, vt eos solos iudicaret prospera esse valetudine, qui medicis non verentur. Id vt perpetuo verum non sit, tamen extrinsecus controuersiam est, maximam laborum partem a medicis proficisci, vel quia sint imperiti, vel quia negligentes, vel quia ambitione quatuor corrupti. Plut. in Lacon.

Idem, quum ab amico argueretur, quod de medico quodam male loqueretur, a quo nec vlla re laesus esset, nec cuius fecisset periculum: Si fecissem (inquit) periculum nequaquam viuerem. Plut. in Lacon.

Agellanus. Quum medicus quidam Agellano Regi prescriberet curam non nimis exactam, minimeque simplicem, qualis esse solet apud Laedaeam: nos, per Geminus inquit, iuram quae prescribis, si mihi prorsus est in facis vt non viam: etiam si non omnia sumptero. Significabat, eiusmodi curationes citius acceleratas mortem, quam depulsuras morbum. Nec tamen operosa pharmaca sumenda, nisi ei qui destinauit mori. Omnibus in rebus ei genti placuit frugalitas ac simplicitas. Plut.

Hadrianus Imp. moriens dixit illud vulgatum: Turba medicorum Caesarem perdidit. Arbitror illum huc detorsisse Graecum prouerbium, πολλοις εργαται, οι κηραλοι παλαιοι, πολλοι ολ' ιατρει τον βασιλη ανηλωσαν. Quamquam & hodie verum est, turbam medicorum causam esse mortis. Dion.

§ SIMILITVDINES.

Diogenes. Dum in luxuria & deliciis quacunquē in potestate vestra bona sunt, animo completimini, veniunt communes carnifices, quos vos medicos appellatis: qui quicquid sibi in mentem venerit, id dicunt, & faciunt. Hi autem qui bene medentur, incidunt, vrant, ligant, intus extraque medicinas exhibent. In epist. ad Graec. fol. 177.

Arcefilas. Quemadmodum vbi multae leges sunt, ibi etiam plurimum vitiorum: Ita quoque vbi plures sunt medici, ibi multi exoriantes. Apud Laert. l. 4. c. 6. & Eras. l. 7. apoph.

Thrueri. Medici qui annulos & alias res, quae ad rem medicam nil conferunt, cum fastu quodam gerunt, similes sunt circumforaneis: qui dum in medio foro prostant, externum aliquod animal ostentant, vt populum aduocent. in apoph. 18.

Qui affectus ignorat & tamen medicatur, similis est caeco, qui viam ignorat, & baculo tenet. in apoph. 112.

Claudiscus, qui alterum crus desiderat: Et mancus est medicus, qui solum rationem aut experientiam habet. ibid.

Eadem fere ratio, vulgatum cenopolarum & medicorum: non enim dantur meliores, sed maiores impostores. ibid.

Nihil magis miror quam quod factores in incognito corpore tam diligenter medentur ad corporis habitum, ipsum apparatus, & rursus ad mensuram pedis calcant ipsi caltipodium: & quod medici plerique sine discrimine corporis obuium fere accommodant medicamentum. in apoph. 118.

Vt Deus, sic medicus: ab omnibus postremo cognoscuntur: etenim non nisi in extrema necessitate coluntur. in apoph. 127.

§ ADAGIA.

Qui nocere potest, & idem prodesse.

In medicos imperitos, qui non raro venenum pro remedio ministrant, quadrabit illud ex eodem libro quod usurpauit in pseudomane Lucianus: εστι, apud Homer. loc.

Φεμας παλαια μεν εστιν, μενυμνα, πολλοι δε λωρεθ. Pharmaca mista, alubria multa, at toxica multa.

Idem quadrabit in hominem & bonis, & malis instructum artibus, qui vel iuuare possit, si velit, vel ledere.

§ BIBLICA EXEMPLA.

Medicinz magis quam Deo fidere perniciosum. Exemplum: Acta 2. Paral. 16. 12. Medice cura te ipsum. Luc. 4. v. 13.

Media inconcessa quarentium. Exemplum: Saul, 1. Sam. 28. 6. 7. 8.

Ochlosias. 2. Regum. 12. 3. 4. Rex Moabitum. 3. 27. Zambri, 1. Reg. 16, v. 18. Atque plus habet medicis quam Deo. 2. Paral. 16. 13. Achaz. 28. v. 3.

4. Ephraim, Osee 5. 13. medius (quae vocant) legitimus vtentes iuuat Deus, 2. Sam. 10. 12. 2. Paral. 32. 7. 8. Nehem. 4. v. 9. 21.

§ EXEMP.

Diod. lib. 4. scribit Cybel. Farmem veterinariam reperit. Quibus quod multi curarentur pueri, tercio canibus trem nominatam esse. Theat. Zuing.

Medicinarum, teste Diodoro, voluit Mercurium apud primum inuenisse: secundum vereres, Apis Aegyptiorum perit, quod alii (auctore Plin. lib. 7.) Araco Apollinis & Babilonio tribuunt: alii ipsi Apollini, vnde apud Quidam, Metam. dicitur.

Inueniuntur medicina meum est, apifera, per orium Dico.

Hercules Celivus pharmaca multa fertur adiuuasse: venaena, & serpentum morsus, & hinc hylaxoxa nomen dicitur. Cogn. lib. 3. narrat.

Peon medicus aris peritissimus, a cuius nomine Peonia herba nomen sumpsit. Post obitum in Deorum numerum reclusus: cuius esset, Deorum medicus constitutus. Theat. Zuing.

Apud Indos post Brachmanas philosophos in maximo honore medici: vt qui circa homines philosophentur, frugales non tamen ruficantes oryza & ordeaceis viuentis, quae sunt illis non irrogat, nemo hospitio non libenter suscipit.

Perrus Leo Spoletanus, ingeniosus & doctus Astrologus: sicut medicus, ad Laurentium Medicum vocatus: cum parum medicamenta fucederent, melancholia correptus, in puero precipitavit. Inuis. in Elogijs.

Hadrianus Imp. medicinae studiofissimus fuit, & sortastis. Proinde sepulchro suo inscribi voluit. Turba medicorum dicit Caesarem. Theat. Zuing fol. 1239.

Dionysius tyrannus Siculis: medicinae nauarum operationum, sectionum, vitiones, & reliqua faciebat. A. laet. lib. 1.

Constantinus I. V. Pogonatus Imperator. Constantino post deictos Saracenos & Arabes, philosophus & rhetorice renouauit: agriculturam compendium collegit: & medicinae studio amplexus est. Theat. Zuing.

§ HEROGYPHICA.

Cum sacerdotēs Aegyptii Medicina ab aliquo Deorum strata, a morbo conualuisse ostendere voluissent, Columbae alii scribunt, Palumbem lauri ramusculum vstro gestantem mebant. Ales enim ea, quoties agrotare coepit, lauri folio, sibi ipsi medetur. Pier. Val. lib. 22. pag. 201. B.

Quod si etiam Cicconiam ore tenentem Origeni Musca figurat, hieroglyphico eo medicum sibi comparatam in nam eius herbae passione Cicconis stomachi fastidium hinc lib. 17. pag. 159. A.

Vide Morbus & Mors.

Mediocritas.

§ DEFINITIO.

Mediocritas, Graece μετριοτης, utas, & μετρεσις, & dicitur. Est autem mediocritas inter excellum & defectum. Nam medium (vnde descendit) est, quod participat extremorum.

§ SENTENTIAE PŒTICAE.

Phocylides.

Παντων μετρος ημερα, οτι εστιν αει ολ' αληθεια. Omnium mensura optima, et aegrestiones autem tui. Μετρος μετ' φρασει και μετ' ολογου.

Cum mensura comode, & bibe, & loquere.

Pythagoras.

Μετρος ολ' ιατρειας αει ολ'.

Mensura in omnibus optima.

Helioidus.

Εν μετρεσει ου παρκα γερωνες ολ' αρεδ' εταρ.

Atque tunc mensura optima, et aegrestiones autem tui.

Οτι ου χαλεπον εστιν ουτε ουδε αρεδ' εταρ.

Bona mensura multis sumas a viciis bona est, reddi.

Eadem mensura & melius si potes.

Vt salus in diuini, & submissi frantem inueni.

Horat. l. epist. 18.

Virtus est medium virtutum & vitium, re dicitur.

Quid de Trist.

Vt sibi edotto si quis quam credit amico.

Vitae tibi, & longe nomina magna fuge.

Vitae tibi, quae tuique, potes praestituta vitae.

Suum praestituta fulmen ab arce venit.

Effugit hybernas demissa ante eum procellae.

Latet, plus paruis vela timoris habent.

Crede mihi, bene qui latuit, bene vitis: & iustit.